

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 12. maijā *

Lieta C-347/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 9. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 7. augustā, tiesvedībā

Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia un Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA)

pret

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali,

piedaloties

Regione Veneto.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*] (referents), tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Klučka [*J. Klučka*],

ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 14. oktobrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* [Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomais reģions] un *Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA)* [Lauku attīstības reģionālā aģentūra] vārdā — E. Bevilakva [*E. Bevilacqua*] un F. Kapelli [*F. Capelli*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — I. Bragulja [*I. Braguglia*], pārstāvis, kuram palīdz M. Fjorilli [*M. Fiorilli*], *avvocato dello Stato*,

— Ungārijas valdības vārdā — J. Fazekaša [*J. Fazekas*] un M. Fičors [*M. Ficsor*], pārstāvji,

- Eiropas Savienības Padomes vārdā — F. Rudžeri Laderki [*F. Ruggeri Laderchi*] un F. Florindo Gižons [*F. Florindo Gijón*], pārstāvji,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Rigīni [*E. Righini*] un F. Dentilaks [*F. Dintilhac*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 16. decembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai ir spēkā un kā interpretēt Padomes 1993. gada 23. novembra Lēmumu 93/724/EK par līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli (OV L 337, 93. lpp., turpmāk tekstā — “EK un Ungārijas līgums par vīniem”) un Komisijas 2002. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 753/2002, ar ko paredz konkrētus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1493/1999 piemērošanai attiecībā uz konkrētu vīna nozares produktu aprakstu, apzīmējumu, noformējumu un aizsardzību (OV L 118, 1. lpp.).

- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā *Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* un *Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA)* (turpmāk tekstā kopā — “Reģions un ERSA”) pret *Ministero delle Politiche Agricole e Forestali* [Lauksaimniecības politikas un mežsaimniecības ministrija].

- 3 Šis tiesvedības pamatā ir lūgums atcelt ministrijas 2002. gada 26. septembra Dekrētu par valsts noteikumiem Regulas (EK) Nr. 753/2002 II pielikumā uzskaitīto vīnogulāju šķirņu nosaukumu un to sinonīmu lietošanai, atkāpjoties no Regulas (EK) Nr. 753/2002 19. panta 1. punkta c) apakšpunkta, ieskaitot ģeogrāfiskas izcelsmes norādi, ko var norādīt uz Itālijā [noteiktos reģionos ražoto kvalitatīvo vīnu] etiķetēm un [tipiskām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm] (2002. gada 21. oktobra *GIURI* Nr. 247, 3. lpp., turpmāk tekstā — “2002. gada 26. septembra dekrēts”), ciktāl tas aizliedz nosaukuma *Tocai* lietošanu vārdu savienojumā *Tocai friulano* vai tā sinonīmā *Tocai italic* konkrētu Itālijas vīnu, jo īpaši kvalitatīvo vīnu, kas ražoti noteiktos reģionos (turpmāk tekstā — “kvalitatīvie vīni”), aprakstam un noformējumam pēc pārejas perioda, kas beidzas 2007. gada 31. martā.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

Vīnes konvencija par starptautisko līgumu tiesībām

- 4 1969. gada 23. maija Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 48. panta 1. punktā noteikts:

“Valsts var atsaukties uz kļūdu līgumā kā par pamatu atzīt tās piekrišanu līguma saistošajam raksturam par spēkā neesošu, ja šī kļūda attiecas uz faktu vai situāciju, kuras pēc šīs valsts ieskatiem pārstāvēja līguma slēgšanas brīdī un veidoja būtisku pamatu piekrišanai par dotā līguma saistošo raksturu attiecībā pret to.”

5 Tās pašas konvencijas 59. pantā noteikts:

“1. Līgums tiek uzskatīts par pārtrauktu, ja visi tā dalībnieki noslēdz tam sekojošu līgumu tajā pašā jautājumā un:

- a) no vēlāk noslēgtā līguma izriet vai ir citādi noteikts dalībnieku lēmums, ka šim līgumam ir jāregulē dotais jautājums, vai
- b) vēlāk noslēgtā līguma noteikumi ir tādā mērā nesavienojami ar iepriekšējā līguma noteikumiem, ka šādus divus līgumus nav iespējams piemērot vienlaicīgi.

[..]”

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

6 Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā — “ECPAK”), Pirmā protokola 1. pantā noteikts:

“Jebkurai fiziskai vai juridiskai personai ir tiesības uz īpašumu. Nevienam nedrīkst atņemt viņa īpašumu, izņemot, ja tas notiek sabiedrības interesēs un apstākļos, kas noteikti ar likumu un atbilst vispārējiem starptautisko tiesību principiem.

Minētie nosacījumi nekādā veidā nedrīkst ierobežot valsts tiesības izdot tādas likumus, kādus tā uzskata par nepieciešamiem, lai kontrolētu īpašuma izmantošanu saskaņā ar vispārējām interesēm vai lai nodrošinātu nodokļu vai citu maksājumu vai sodu samaksu.”

Noteikumi, kas izriet no Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu

- 7 Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — “LTIĪT”, angļiski — “TRIPs”), kas ir Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk tekstā — “PTO”) izveidošanu 1.C pielikums, tika apstiprināts Eiropas Kopienas vārdā ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK (OV L 336, 1. lpp.) attiecībā uz tās kompetencē ietilpstošajiem jautājumiem.
- 8 LTIĪT 1. panta ar nosaukumu “Pienākumu būtība un darbības sfēra” 2. punktā paredzēts:

“Šī Līguma nolūkiem termins “intelektuālais īpašums” attiecas uz visām intelektuālā īpašuma kategorijām, ko regulē II nodaļas 1.–7. sadaļa.”

- 9 Šā līguma 22.–24. pants ir ietverts II nodaļas ar nosaukumu “Intelektuālā īpašuma tiesību pieejamības, darbības sfēru un izmantošanas standarti” 3. sadaļā par “Ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm”.

- 10 Saskaņā ar minētā līguma 22. pantu ar nosaukumu “Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība”:

“1. Šajā Līgumā ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm tiek saprastas norādes, kas identificē preci, kura izgatavota kādas Dalībvalsts teritorijā vai šās teritorijas reģionā, vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi.

[..]”

- 11 LTIĪT 23. pants ar nosaukumu “Papildu aizsardzība vīnu un spirtoto dzērienu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” nosaka:

“1. Katra Dalībvalsts nodrošina likumīgus līdzekļus ieinteresētajām pusēm, lai novērstu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes lietošanu, vīnus identificējot kā vīnus, kas nav izgatavoti tajā vietā, kas uzrādīta konkrētajā ģeogrāfiskajā norādē, spirtotos dzērienus identificējot kā spirtotos dzērienus, kas patiesībā nav radušies vietā, kas uzrādīta konkrētajā ģeogrāfiskajā norādē [..].

[..]

3. Homonīmu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu gadījumā attiecībā uz vīniem aizsardzība tiek sniegta katrai norādei [..]. Katra Dalībvalsts nosaka praktiskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem konkrētās homonīmās norādes tiek atšķirtas viena

no otras, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt objektīvu attieksmi pret attiecīgajiem ražotājiem un novērst patērētāju maldināšanu.

[..]”

- 12 Tā paša līguma 24. pantā ar nosaukumu “Starptautiskās sarunas: izņēmumi” paredzēts:

“1. Dalībvalstis vienojas sākt sarunas, kuru mērķis ir palielināt atsevišķu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību saskaņā ar 23. pantu. [..]

[..]

3. Īstenojot šo Sadaļu, Dalībvalsts neierobežo to ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, kas šajā Dalībvalstī pastāvēja neilgi pirms PTO līguma stāšanās spēkā.

4. Nekas šajā Sadaļā Dalībvalstij neuzliek pienākumu novērst citas Dalībvalsts noteiktas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes ilgstošu vai līdzīgu lietošanu, kas identificē vīnus vai spirtotos dzērienus saistībā ar jebkura tās pilsoņa vai pastāvīgā iedzīvotāja precēm vai pakalpojumiem, kuri ir ilgstoši lietojuši šo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi attiecībā uz tām pašām vai saistītām precēm vai pakalpojumiem šīs Dalībvalsts teritorijā vai nu a) vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa, vai b) labticīgi pirms šī datuma.

[..]

6. [...] Nekas šajā Sadaļā Dalībvalstij neuzliek pienākumu piemērot tās nosacījumus pret jebkuras citas Dalībvalsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi attiecībā uz vīnogulājiem, kuriem attiecīgā norāde ir identiska parasti lietotam vīnogu šķirnes nosaukumam, kas eksistē šīs Dalībvalsts teritorijā laikā, kad stājas spēkā PTO līgums.

[..]”

EK un Ungārijas Asociācijas līgums

- 13 Eiropas Līgums par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, kas Kopienas vārdā noslēgts un apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra Lēmumu 93/742/*Euratom*, EOTK, EK (OV L 347, 1. lpp., turpmāk tekstā — “EK un Ungārijas Asociācijas līgums”), tika parakstīts 1991. gada 16. decembrī Briselē, un atbilstoši tā 123. panta otrajai daļai stājās spēkā 1994. gada 1. februārī.
- 14 Kamēr EK un Ungārijas Asociācijas līgums nebija stājies spēkā, starp Eiropas Ekonomisko kopienu un Eiropas Ogļu un tērauda kopienu, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, tika noslēgts Pagaidu līgums par tirdzniecību un atbalsta pasākumiem, ko Kopienas vārdā noslēdza un apstiprināja ar Padomes 1992. gada 25. februāra Lēmumu 92/230/EEK (OV L 116, 1. lpp., turpmāk tekstā — “EK un Ungārijas Pagaidu līgums”). Šis līgums tika parakstīts 1991. gada 16. decembrī Briselē un stājās spēkā 1992. gada 25. februārī.

EK un Ungārijas līgums par vīniem

15 EK un Ungārijas līgums par vīniem, kas parakstīts 1993. gada 29. novembrī Briselē, Kopienas vārdā tika noslēgts un apstiprināts ar Lēmumu 93/724/EK un stājās spēkā 1994. gada 1. aprīli.

16 Lēmuma 93/724 preambulas pirmajā atsaucē noteikts:

“pamatojoties uz Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un it īpaši tā [133.] pantu”.

17 Tā lēmuma preambulas pirmais un trešais apsvērumi ir formulēti šādi:

“ņemot vērā to, ka Līgums, kas tika apspriests starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku, par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli palīdzēs efektīvāk cīnīties pret negodīgu konkurenci tirdzniecībā, nodrošināt augstāku patērētāju aizsardzības pakāpi un veicināt vīna tirdzniecību abu līgumslēdzēju pušu starpā; līdz ar to minētais līgums ir jāapstiprina;

[..]

ņemot vērā to, ka, tā kā līguma tiesību normas ir tieši saistītas ar pasākumiem, ko ietver kopējā tirdzniecības un lauksaimniecības politika, šajā gadījumā — Kopienų tiesiskais regulējums vīna nozarē, šis līgums ir jānoslēdz Kopienų līmenī”.

18 Saskaņā ar minētā lēmuma 1. pantu:

“Līgums starp Eiropas Kopienų un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, kā arī protokols, sarakste un paziņojumi, kas tam ir pievienoti, tiek apstiprināti Kopienų vārdā.

Tiek pievienoti aktu teksti, uz kuriem ir atsauce pirmajā punktā.”

19 EK un Ungārijas līguma par vīniem pirmajā atsaucē pasludināts:

“pamatojoties uz Eiropas Līgumu par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienų un to dalībvalstīm un Ungārijas Republiku, kas parakstīts 1991. gada 16. decembrī Briselē”.

20 EK un Ungārijas līguma par vīniem 1. pantā noteikts:

“Līgumslēdzējas puses vienojas savstarpēji aizsargāt un kontrolēt nosaukumus vīniem, kas ražoti Kopienā un Ungārijā, saskaņā ar šajā līgumā paredzētajiem nosacījumiem.”

21 Šā līguma 2. panta 2. punktā paredzēts:

“Šajā līgumā, izņemot, ja ir skaidri noteikts savādāk:

[..]

- ar “ģeogrāfiskās izcelsmes norādi” saprot jebkuru norādi, ieskaitot “Izcelsmes vietas nosaukumu”, kas ir atzīta līgumslēdzējas puses likumos un noteikumos, lai aprakstītu un noformētu vīnu, kas ražots šās līgumslēdzējas puses teritorijā vai šās teritorijas reģionā, vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi,

[..].”

22 Saskaņā ar minētā līguma 4. pantu:

“1. Tiek aizsargāti šādi apzīmējumi:

a) attiecībā uz vīniem, kas ražoti Kopienā:

[..]

- ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tradicionālie vārdu savienojumi, kas ir uzskaitīti pielikumā;

b) attiecībā uz vīniem, kas ražoti Ungārijā:

[..]

- ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tradicionālie vārdu savienojumi, kas tiek izmantoti Ungārijas tiesību aktos par vīniem [..] un ir uzskaitīti pielikumā.

[..]

3. Kopienā aizsargātie ungāru apzīmējumi:

- tiek rezervēti vienīgi vīniem, kas ražoti Ungārijā, kuriem tie tiek piemēroti,

un

- var tikt izmantoti tikai saskaņā ar nosacījumiem, ko nosaka Ungārijas likumi un noteikumi.

[..]

5. Homonīmu vai identisku ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu gadījumā:

a) ja divas norādes, ko aizsargā šis līgums, ir homonīmas vai identiskas, ir jāaizsargā katra norāde, ar nosacījumu, ka:

— attiecīgais ģeogrāfiskais nosaukums ir lietots tradicionāli un pastāvīgi, lai aprakstītu un noformētu vīnu, kas ražots ģeogrāfiskajā apvidū, uz kuru tas norāda,

— patērētājiem nerodas nepareizs priekšstats par to, ka vīns ir ražots citas līgumslēdzējas puses teritorijā.

[..]

Šādā gadījumā līgumslēdzējas puses nosaka praktiskos nosacījumus, atbilstoši kuriem attiecīgās homonīmās vai identiskās norādes tiktu atšķirtas viena no otras, ņemot vērā vajadzību nodrošināt objektīvu attieksmi pret attiecīgajiem ražotājiem un to, lai patērētāji netiktu maldināti.”

23 EK un Ungārijas līguma par vīniem pielikuma ar nosaukumu “4. pantā norādīto aizsargājamo vīnu apzīmējumu saraksts” B daļas (“Vīni, kas ražoti Ungārijas Republikā”) I nodaļas (“Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes”) 3.4. punktā (“Vīna nozares reģions *Tokaj-Hegyalja*”) tostarp ietverts nosaukums *Tokaj*. Šā pielikuma A daļā (“Vīni, kas ražoti Eiropas Savienībā”) nav minēts ne vārdu savienojums *Tocai friulano*, ne vārdu savienojums *Tocai italico*.

24 Tāpat 1994. gada 1. aprīlī stājās spēkā sarakste par 4. pantu Līgumā starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli (OV 1993, L 337, 169. lpp., turpmāk tekstā — “sarakste par *Tocai*”), kas ir viens no Lēmuma 93/724 1. panta pirmajā daļā paredzētajiem aktiem.

25 Atsaucoties tostarp uz EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 3. punktu, minēto vēstuļu parakstītāji apstiprina, ka:

“1. Trīspadsmit gadu pārejas periodā, sākot šī līguma spēkā stāšanās, tā piemērošana neaizliedz likumīgi izmantot nosaukumu *Tocai*, lai aprakstītu un noformētu konkrētus Itālijas kvalitatīvos vīnus atbilstoši šādiem noteikumiem.

Neierobežojot īpašās Kopienas tiesību normas un vairāk ierobežojošās valsts tiesību normas, ja tas ir piemērots, vīnam ir jābūt:

— iegūtam no *Tocai friulano* vīnogulāju šķirnes,

— ražotam no vīnogām, kas novāktas tikai Itālijas reģionos Veneto [*Veneto*] un Friuli,

— aprakstam un noformējumam vienīgi ar *Tocai friulano* šķirnes nosaukumu vai ar tā sinonīmu *Tocai italico*, abus nosaukumu veidojošos vārdus

atveidojot bez citiem vārdiem, vienāda veida un lieluma burtos uz vienas līnijas un atsevišķi no ģeogrāfiskās vienības, kur vīns tika ražots, nosaukuma. Turklāt burtu lielums, kas izmantots šiem vārdiem, nevar pārsniegt ģeogrāfiskās vienības burtu lielumu,

— tirgotam ārpus Ungārijas teritorijas.

[..]

4. Neierobežojot 3. punktā minētās tiesību normas, iespēja lietot nosaukumu *Tocai* atbilstoši nosacījumiem, kas noteikti 1. punktā, beidzas pārejas perioda beigās, kas tur norādīts.

[..]" [Neoficiāls tulkojums]

26. Saskaņā ar kopējo deklarāciju par [EK un Ungārijas] līguma [par vīniem] 4. panta 5. punktu (OV 1993, L 337, 171. lpp., turpmāk tekstā — "Kopējā deklarācija par homonīmiem"), kas arī ir viens no aktiem, kuri norādīti Lēmuma 93/724 1. panta pirmajā daļā:

"Kas attiecas uz 4. panta 5. punkta a) apakšpunktu, līgumslēdzējas puses ir atzinušas, ka sarunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kur attiecīgās tiesību normas varētu tikt piemērotas.

[..]"

Kopienų tiesiskais regulējums par vīna tirgus kopīgo organizāciju (turpmāk tekstā — “VTKO”)

VTKO, kas bija spēkā EK un Ungārijas līguma par vīniem noslēgšanas brīdī

- 27 Saskaņā ar Padomes 1987. gada 16. marta Regulas (EEK) Nr. 822/87 par vīna tirgus kopīgo organizāciju (OV L 84, 1. lpp.) 63. pantu:

“1. Importētie vīni, kas paredzēti tiešam cilvēku patēriņam un aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību, var tikt tirgoti Kopienā, ja tas ir savstarpēji, tie tiek kontrolēti un aizsargāti, kā tas ir noteikts [Regulas Nr. 823/87 15. pantā] attiecībā uz kvalitatīvajiem vīniem.

2. 1. punkta noteikumi tiek īstenoti ar līgumiem ar ieinteresētajām trešajām valstīm, kas ir jāapspriež un jānoslēdz atbilstoši procedūrai, kura ir paredzēta [EKL 133. pantā].

3. Sīkākī šā panta piemērošanas noteikumi ir jāpieņem atbilstoši procedūrai, kas paredzēta 83. pantā.” [Neoficiāls tulkojums]

- 28 Atbilstoši 1. panta 3. punktam Padomes 1987. gada 16. marta Regulā (EEK) Nr. 823/87, kas nosaka īpašas tiesību normas par kvalitatīvajiem vīniem, kas ir ražoti

noteiktos reģionos (OV L 84, 59. lpp.), ko groza Padomes 1989. gada 19. jūnija Regula (EEK) Nr. 2043/89 (OV L 202, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Regula Nr. 823/87”):

“Dalībvalstis pārsūta Komisijai kvalitatīvo vīnu sarakstu, ko tās ir atzinušas, norādot par katru kvalitatīvo vīnu atsauci uz valsts tiesību normām, kas regulē šo kvalitatīvā vīna izgatavošanu un rūpniecisko ražošanu.

Komisija nodrošina minētā saraksta publicēšanu *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī, C sērijā.* [Neoficiāls tulkojums]

29 Regulas Nr. 823/87 4. panta 1. punkts nosaka:

“Katra dalībvalsts apstiprina sarakstu vīnogulāju šķirnēm, no kurām tās teritorijā var ražot katru kvalitatīvo vīnu, šīm šķirnēm [..] ir jāpieder pie rekomendētajām vai atļautajām kategorijām, kas paredzētas Regulas (EEK) Nr. 822/87 13. pantā.”

30 Atbilstoši Regulas Nr. 823/87 15. panta 4. punktam:

“[..]”

Neierobežojot Kopienas noteikumus attiecībā uz īpašiem kvalitatīvā vīna veidiem, dalībvalstis [...] drīkst atļaut kāda noteikta apvidus nosaukumam pievienot informāciju par ražošanas metodi vai produkta veidu, vai vīnogulāju šķirnes nosaukumu vai tā sinonīmu.

[..]”

31 Vārdu savienojums *Tocai friulano* ir ietverts Komisijas 1981. gada 16. decembra Regulas (EEK) Nr. 3800/81 par vīnogulāju šķirņu klasifikāciju (OV L 381, 1. lpp.) pielikuma I sadaļā, proti — tās pirmās apakšnodeļas V daļā, kā vīnogulāju šķirne, kas tiek rekomendēta vai atļauta noteiktās Itālijas provincēs.

32 14. panta 1. punkts Padomes 1989. gada 24. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2392/89, kurā noteikti vispārīgie noteikumi vīnu un nenorūguša vīna aprakstam un noformējumam (OV L 232, 13. lpp.), nosaka:

“Vīnogulāja šķirnes nosaukums, kas paredzēts 11. panta 2. punkta n) apakšpunktā, lai aprakstītu kvalitatīvu vīnu, var tikt izmantots uz etiķetes tikai, ja:

a) šī šķirne ir dalībvalsts sarakstā, kas tika sastādīts atbilstoši 4. panta 1. punktam Regulā (EEK) Nr. 823/87, lai aprakstītu vīnogulāju šķirnes, kas izmantotas katra kvalitatīvā vīna ražošanai tās teritorijā;

b) šķirne tiek norādīta:

- kā viena no rekomendējamām vai atļautām šķirnēm attiecīgo administratīvo vienību vīnogulāju šķirņu klasifikatorā,
- ja nepieciešams — sinonīmu sarakstā, kas ir jāpieņem. Šis saraksts drīkst noteikt, ka dotais sinonīms var tikt izmantots tikai tā kvalitatīvā vīna aprakstā, kas tiek ražots ražošanas apgabalos, kuros šāda izmantošana ir tradicionāla un parasta;

[..]

e) šās šķirnes nosaukums nevar tikt sajaukts ar konkrētā reģiona nosaukumu vai ģeogrāfiskās vienības nosaukumu, kas izmantots, lai aprakstītu citu kvalitatīvo vīnu vai importēto vīnu.”

33 Tās pašas regulas 26. panta 1. punktā paredzēts:

“Importēto vīnu, kas paredzēti tiešam cilvēku patēriņam, etiķešu aprakstam, kas norādīts ar atsauces uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību un ietverts apstiprinātajā sarakstā, ir jāietver šāda informācija:

a) ģeogrāfiskās vienības, kas atrodas attiecīgajā trešajā valstī, nosaukums atbilstoši 29. pantā paredzētajiem nosacījumiem;

[..].

Šis saraksts var ietvert tikai importētos vīnus, kuriem katrā atsevišķajā gadījumā ražošanas noteikumi ir atzīti par līdzvērtīgiem tiem, kas piemērojami kvalitatīvajiem vīniem vai galda vīniem, kuriem ir norādīta atzītā ģeogrāfiskās izcelsmes norāde.”

- 34 11. panta 2. punktā Komisijas 1990. gada 16. oktobra Regulā (EEK) Nr. 3201/90 par detalizētiem noteikumiem vīnu un nenorūgušo vīnu aprakstam un noformējumam (OV L 309, 1. lpp.) noteikts:

“Importēto vīnu, kas aprakstīti un noformēti ar ģeogrāfiskas izcelsmes norādes palīdzību, saraksts, uz kuru ir atsauce Regulas (EEK) Nr. 2392/89 26. panta 1. punktā, ir šās regulas II pielikumā.

Nosaukumiem šajā sarakstā ir jābūt norādītiem tādējādi, ka tie ir skaidri atšķirami no citas informācijas uz attiecīgā importētā vīna etiķetes, jo īpaši attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas minētas Regulas (EEK) Nr. 2392/89 26. panta 2. punkta b) apakšpunktā.”

- 35 Ungāru vīni ar nosaukumiem *Tokaj* vai *Tokaji* ir ietverti Regulas Nr. 3201/90 II pielikuma 11. nodaļas 5. punktā ar nosaukumu “Importēto vīnu, [...] kas aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu palīdzību, saraksts”.

- 36 Saskaņā ar minētās regulas 12. panta 1. punktu:

“Vīnogulāju šķirņu nosaukumu sinonīmu, kas var tikt izmantoti, lai aprakstītu galda vīnus un kvalitatīvos vīnus, piemērojot 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu un Regulas (EEK) Nr. 2392/89 14. panta 1. punkta b) punktu, saraksts ir III pielikumā.”

- 37 III pielikuma 5. punktā ar nosaukumu “Vīnogulāju šķirņu nosaukumu sinonīmu, kas var tikt izmantoti, lai aprakstītu galda vīnus un kvalitatīvos vīnus, saraksts” ir ietverta šķirne *Tocai friulano* un tās sinonīms *Tocai italico*.

VTKO, kas bija spēkā pamata prāvas dienā

- 38 Padomes 1999. gada 17. maija Regula (EK) Nr. 1493/1999 par vīna tirgus kopīgo organizāciju (OV L 179, 1. lpp.) ir piemērojama, sākot ar 2000. gada 1. augustu.

- 39 Šās regulas 19. panta 1. punktā noteikts:

“Dalībvalstis izveido to vīnogulāju šķirņu klasifikatoru, kuras paredzētas vīna ražošanai. [..]”

- 40 Noteikumi par noteiktu vīna nozares produktu aprakstu, apzīmējumu un noformējumu, kā arī par noteiktu norāžu un vārdu savienojumu, un nosaukumu aizsardzību ietverti minētās regulas 47.–53. pantā un VII un VIII pielikumā.

- 41 Regulas Nr. 1493/1999 50. pantā paredzēts:

“1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai, ievērojot noteikumus, kas izklāstīti Līguma par intelektuālā īpašuma tiesību komerciālajiem aspektiem [Līgums

par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām] 23. un 24. pantā, dotu ieinteresētajām pusēm iespēju novērst, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kuru pietiprina pie produktiem, kas minēti 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā, Kopienā izmanto produktiem, kuru izcelsme nav vietā, kas norādīta konkrētajā ģeogrāfiskās izcelsmes norādē [..].

2. Šajā pantā “ģeogrāfiskās izcelsmes norādes” nozīmē norādes, kas identificē produktu kā cēlušos kādas trešās valsts teritorijā, kas ir Pasaules tirdzniecības organizācijas locekle, vai šādas teritorijas apvidū, vai apdzīvotā vietā, gadījumos, kad zināmu produkta kvalitāti, reputāciju vai citu konkrētu īpašību var piedēvēt galvenokārt šai ģeogrāfiskajai izcelsmes vietai.

[..]”

42 Atbilstoši tās pašas regulas 52. panta 1. punktam:

“Ja dalībvalsts lieto kāda noteikta apvidus nosaukumu, lai nosauktu kādu noteiktā apvidū ražotu kvalitatīvo vīnu vai vajadzības gadījumā vīnu, kas paredzēts pārstrādei šādā noteiktā apvidū ražotā kvalitatīvajā vīnā, tad šādu nosaukumu nedrīkst lietot, lai nosauktu vīna nozares produktus, kas nav ražoti tādā apvidū un/vai produktus, kas nav apzīmēti ar šo nosaukumu saskaņā ar attiecīgajiem Kopienų vai valsts noteikumiem. [..]

Neierobežojot Kopienų noteikumus attiecībā uz īpašiem noteiktos apvidos ražotiem kvalitatīvā vīna veidiem, dalībvalstis attiecībā uz dažiem ražošanas nosacījumiem, ko

tās var noteikt, drīkst atļaut kāda noteikta apvidus nosaukumam pievienot informāciju, kas attiecas uz ražošanas metodi, vai kādas vīnogulāju šķirnes veidu vai nosaukumu, vai tā sinonīmu.

[..]”

- 43 No Regulas Nr. 1493/1999 VII pielikuma A daļas 1. un 2. punkta izriet, ka kvalitatīvo vīnu un vīnu, kuru izcelsme ir trešā valsts, etiķetēm ir jāsaturs konkrēti obligāti vārdu savienojumi, ieskaitot pārdošanas apzīmējumu, kas kvalitatīvajiem vīniem tostarp ietver noteikta reģiona nosaukumu un importētajiem vīniem — vārdu “vīns”, kas ir obligāti jāpapildina ar izcelsmes valsts nosaukumu un, ja tie ir aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu palīdzību, — ar attiecīgās ģeogrāfiskās vienības nosaukumu.

- 44 Tā paša pielikuma B daļas 1. un 4. punktā paredzēts:

“1. Ar nosacījumiem, kas vēl jānosaka, tādu produktu etiķetes, kurus iegūst Kopienā, var papildināt ar šādu informāciju:

[..]

- b) attiecībā uz galda vīniem ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un kvalitatīvajiem vīniem:

[..]

— vienas vai vairāku vīnogulāju šķirņu nosaukumu,

[..].

4. Ražotājas dalībvalstis var padarīt obligātu, aizliegt vai ierobežot zināmu norādījumu, kas minēti 1. un 2. punktā, izmantošanu attiecībā uz vīniem, kurus ražo to teritorijā.”

45 Regulas Nr. 1493/1999 54. panta 4. punktā noteikts:

“Dalībvalstis nosūta Komisijai to noteiktos apvidos ražotu kvalitatīvo vīnu sarakstu, kurus tās atzinušas, norādot par katru no šiem noteiktos apvidos ražotiem kvalitatīvajiem vīniem sīku informāciju par valsts noteikumiem, kas reglamentē šādu noteiktos reģionos ražotu kvalitatīvo vīnu ražošanu un izgatavošanu.”

46 Regula Nr. 753/2002 paredz konkrētus noteikumus Regulas Nr. 1493/1999 piemērošanai.

47 Regulas Nr. 753/2002 19. pantā ar nosaukumu “Vīnogu šķirnes norāde” noteikts:

“1. Uz attiecīgā vīna etiķetes var norādīt to vīnogu šķirņu nosaukumus, ko izmanto galda vīna ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi vai noteiktā apvidū ražota kvalitatīva vīna ražošanā, vai to sinonīmus ar noteikumu, ka

[..]

- c) šķirnes nosaukums vai viens no tā sinonīmiem neietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ko lieto noteiktā apvidū ražota [kvalitatīvā] vīna vai galda vīna apzīmēšanai, vai tāda importēta vīna apzīmēšanai, kas minēts Kopienu un trešo valstu noslēgtajos nolīgumos, turklāt, ja tam ir pievienots vēl kāds ģeogrāfiskais apzīmējums, nosaukumu norāda uz etiķetes bez minētā ģeogrāfiskā apzīmējuma;

[..].

2. Atkāpjoties no 1. punkta c) apakšpunkta:

- a) šķirnes nosaukumu vai vienu no tā sinonīmiem, kas ietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, var norādīt etiķetē vīnam ar minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi;
- b) II pielikumā uzskaitītos šķirņu nosaukumus un to sinonīmus var izmantot saskaņā ar valsts un Kopienu noteikumiem, kas ir spēkā šīs regulas spēkā stāšanās dienā.

3. Attiecīgās dalībvalstis līdz 2002. gada 1. oktobrim informē Komisiju par 2. punkta b) apakšpunktā minētajiem pasākumiem. Komisija veic visus atbilstīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka minētie pasākumi tiktu publiskoti.”

48 Šās regulas II pielikums ar nosaukumu “Vīnogu šķirņu nosaukumi un to sinonīmi, kuros ietilpst ģeogrāfiskās izcelsmes norāde un ko var norādīt vīnu marķējumā [uz etiķetēm] saskaņā ar 19. panta 2. punktu” attiecībā uz Itāliju ietver tostarp vārdu

savienojumus *Tocai friulano*, *Tocai italico*. Atbilstoši zemsvītras piezīmei attiecībā uz šo vārdu savienojumu: “nosaukumu *Tocai friulano* un tā sinonīmu *Tocai italico* var izmantot pārejas posmā līdz 2007. gada 31. martam”.

- 49 Šajā ziņā šajā pielikumā netika izdarīti grozījumi, kad tika pieņemta Komisijas 2004. gada 9. augusta Regula (EK) Nr. 1429/2004, ar kuru groza Regulu Nr. 753/2002 (OV L 263, 11. lpp.).

Itālijas tiesiskais regulējums

- 50 2002. gada 26. septembra dekrēta 1. panta 1. punktā noteikts:

“Atkāpjoties no Regulas (EK) Nr. 753/2002 19. panta 1. punkta c) apakšpunkta, valsts lietošanas nosacījumi to vīnogulāju šķirņu un sinonīmu nosaukumiem, kuri ietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas ir uzskaitīti minētās regulas II pielikumā, kurus var norādīt uz etiķetēm [kvalitatīvajiem vīniem] un itāļu vīniem ar tipisku ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ir paredzēti I pielikumā, kas ir šā dekrēta neatņemama sastāvdaļa, kurā ir uzskaitīti vīnogulāju šķirņu un to sinonīmu nosaukumi, kas ietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un kas norādīti Regulas (EK) Nr. 753/2002 pielikumā.”

- 51 2002. gada 26. septembra dekrēta I pielikumā kategorijā “Vīnogulāju šķirņu un to sinonīmu nosaukumi” atrodas tostarp vārdu savienojums *Tocai friulano* vai *Tocai italico*, uz kuru attiecas šāda kategorijas “Atrunas piemērojamība (administratīvā

teritorija un/vai īpaši [kvalitatīvie vīni] un/vai [vīni ar tipisku ģeogrāfiskās izcelsmes norādi])” norāde:

“Dažiem kvalitatīvajiem vīniem no Friuli-Venēcijas Džūlijas un Veneto reģioniem pārejas periodā, kas beidzas 2007. gada 31. martā, atbilstoši līgumam starp [Eiropas Savienību] un Ungārijas Republiku.”

Pamata prāvas fakti un prejudiciālie jautājumi

- 52 Savā lēmumā iesniedzējtiesa atzīmē — Reģions un ERSА kritizē netaisnīgumu, kas radās tādēļ, ka no 106 vīnu nosaukumiem, uz kuriem attiecas Regulas (EK) Nr. 753/2002 19. panta 1. punkta c) apakšpunkta atruna, tikai *Tocai friulano* vai *Tocai italico* un franču nosaukumam *Tokay Pinot gris* šī atruna ir ierobežota laika ziņā.
- 53 Minētā tiesa turpmāk atsaucas uz Reģiona un ERSА argumentāciju, ar kuru tie vēlas pierādīt, cik nozīmīga ir nosaukuma *Tocai friulano* vēsturiskā izcelsme.
- 54 Runa ir par *Collio goriziano* apvidus (Friuli-Venēcijas Džūlijas reģions) vietējo vīnogulāju šķirni, kura tajā tiekot kultivēta kopš seniem laikiem. To lieto sausā baltvīna ražošanai, kas nav piemērots glabāšanai.

55 Iesniedzējtiesa atzīmē, ka, ņemot vērā šos paskaidrojumus, Reģions un *ERSA* ir izvirzījuši šādus pamatus:

- pilnvaru pārsniegšana, jo netika sniegts pamatojums un radās pretruna tādēļ, ka Itālijas iestādes lūdza Komisiju tai piešķirt laika ziņā neierobežotu atrunu, bet pēc tam apstiprināja 2002. gada 26. septembra dekrētu, paredzot tajā laika ierobežojumu;
- pilnvaru pārsniegšana acīmredzama netaisnīguma dēļ un Kopienu pilsoņu vienlīdzīgas neaizskaramības principa pārkāpuma dēļ, kas izriet no fakta, ka diskriminācija attiecībā uz Itālijas ražotājiem ir pilnīgi nepamatota;
- nelikumība, kas netieši izriet no EK un Ungārijas līguma par vīniem nelikumības, jo tiesību akts, uz ko balstīts nelikumīgais ierobežojums, proti, minētais līgums, ko apstiprināja ar Lēmumu 93/724, pats ir nelikumīgs, jo:
 - abi homonīmi produkti ir pilnīgi dažādi, — Ungārijas vīns ir salds vīns;
 - abas kopienas ir izmantojušas to pašu nosaukumu kopš seniem laikiem;

- šo homonimitāti var likumīgi novērst, pievienojot reģiona nosaukumu vai vīnogulāju šķirnes nosaukumu, kas tāpat ir iespējams atbilstoši EK un Ungārijas līgumam par vīniem un 1891. gada Madrides līgumam;

- ņemot vērā, ka Ungārijas Republika pievienosies Eiropas Kopienai, EK un Ungārijas līgumam par vīniem, lai tas paliktu spēkā, ir jāatbilst principiem, kas ietverti PTO līgumā, jo īpaši LTIIT 22.–24. pantā, kas regulē maldinošās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;

- EK un Ungārijas līgums par vīniem ir pretrunā starptautisko tiesību principiem, jo šo nosaukumu lietošanas ierobežojums laika ziņā izriet no sarakstes (proti, sarakstes par *Tocai*) un nevis no minētā līguma teksta, kā arī pārkāpj starptautisko paražu tiesību principu un balstās uz nepatiesu faktu atspoguļojumu par attiecīgajiem homonīmiem;

- ECPAK Pirmā protokola 1. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas pasludināta 2000. gada 7. decembrī Nicā (OV 2000, C 364, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Pamattiesību harta”), 17. panta pārkāpums, jo no šīm tiesību normām izriet, ka intelektuālais īpašums tiek aizsargāts, personas īpašums nevar tikt atņemts, ja tas nav sabiedrības interešu dēļ, ka ir jāievēro samērīguma un taisnīgas atlīdzības principi un ka īpašuma tiesību ierobežojumiem ir jebkurā gadījumā jābūt pamatotiem ar likumu.

56 Turklāt iesniedzējtiesa atzīmē, ka, pieņemot 2002. gada 26. septembra dekrētu, valsts iestādes tikai transponēja Regulas Nr. 753/2002 un tā II pielikuma tiesību normu,

ierobežojot laika ziņā nosaukuma *Tocai friulano* izmantošanu, un ka tās vienkārši precizēja, ka šis ierobežojums rodas no līguma starp Kopienu un Ungārijas Republiku.

57 Līdz ar to iesniedzējtiesai ir skaidrs, ka pamata prāvā minētais kaitējums, ko rada tas, ka nosaukumi *Tocai friulano* vai *Tocai italico* nevar tikt izmantoti pēc 2007. gada 31. marta, tieši izriet no diviem Kopienu tiesību avotiem, proti, Lēmuma 93/724 un Regulas Nr. 753/2002.

58 Šādos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* [Lācijas Reģionālā administratīvā tiesa], uzskatot, ka pamata prāvas risinājumam ir vajadzīga atbilde uz noteiktiem jautājumiem par Kopienu tiesībām, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Eiropas Līgumu par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, kas noslēgts 1991. gada 16. decembrī [..], var uzskatīt par atbilstošu un pietiekamu juridisku pamatu, lai piešķirtu Eiropas Kopienai pilnvaras noslēgt līgumu starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību, kas noslēgts 1993. gada 29. novembrī [..]; šis jautājums ir attiecināms arī uz Kopējās deklarācijas Nr. 13 65. panta 1. punkta un 1991. gada Eiropas Līguma XIII pielikuma (3., 4. un 5. punkts) noteikumiem attiecībā uz katras dalībvalsts suverenitātes un kompetences iespējamo paturēšanu jautājumos par valsts ģeogrāfiskajiem nosaukumiem, kas tiek izmantoti to lauksaimniecības pārtikas produktiem, ieskaitot vīna nozares produktus, un izslēdzot jebkādu suverenitātes un kompetences nodošanu šajā jomā Eiropas Kopienai?

- 2) Nemot vērā tostarp to, kas ir teikts Eiropas Kopienu Tiesas atzinumā 1/94 attiecībā uz ekskluzīvo Eiropas Kopienas kompetenci, vai līgums starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību [...], kurā ietverti noteikumi to ģeogrāfisko nosaukumu aizsardzībai, kuri ietilpst rūpnieciskā un komerciālā īpašuma sfērā, ir jāatzīst par spēkā neesošu un nepiemērojamu Kopienu tiesiskajā kārtībā, jo pats līgums netika ratificēts katrā atsevišķā EK dalībvalstī?

- 3) Gadījumā, ja Kopienas 1993. gada līgums [...] kopumā varētu tikt uzskatīts par likumīgu un piemērojamu, vai var uzskatīt, ka aizliegums lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā pēc 2007. gada, kas izriet no līgumslēdzēju pušu savstarpējās sarakstes par minētā līguma noslēgšanu un ir tā pielikumā, nav spēkā un nav piemērojams, jo tas ir pretējs šajā 1993. gada līgumā paredzētajiem homonīmu lietošanas noteikumiem (skat. 4. panta 5. punktu un protokolu līguma pielikumā)?

- 4) Vai var uzskatīt, ka otrā kopējā deklarācija, kas pievienota 1993. gada līgumam [...], saskaņā ar kuru līgumslēdzējas puses sarunu laikā nav zinājušas par Eiropas un Ungārijas vīnu homonīmu nosaukumu pastāvēšanu, acīmredzami ir nepatiess fakts atspoguļojums (ņemot vērā to, ka itāļu un ungāru nosaukumi vīnam *Tocai* vienlaicīgi pastāvēja gadsimtiem ilgi, tika oficiāli atzīti 1948. gadā līgumā starp Itālijas Republiku un Ungārijas Republiku un tika nesen iekļauti Kopienu tiesiskajā regulējumā) tādejādi, ka par spēkā neesošu var uzskatīt to 1993. gada līguma daļu, no kuras izriet aizliegums lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā, pamatojoties uz Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 48. pantu?

- 5) Ņemot vērā Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 59. pantu, vai Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām [LTIĪT] [...],

kas tika noslēgts Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) ietvaros un stājās spēkā 1996. gada 1. janvārī, tātad pēc Kopienas 1993. gada līguma stāšanās spēkā [..], ir jāinterpretē tā, ka tā tiesību normas, kas regulē vīnu homonīmu nosaukumu lietošanu, ir piemērojamas to tiesību normu vietā, kas bija Kopienas 1993. gada līgumā, ja šīs tiesību normas nav savstarpēji saderīgas, ņemot vērā to, ka līgumslēdzējas puses abiem līgumiem ir tās pašas?

- 6) Attiecībā uz diviem homonīmiem nosaukumiem, kas izmantoti vīniem, kuri ražoti divās dažādās valstīs, kas ir LTIĪT līgumslēdzējas puses (gan tad, ja homonīms attiecas uz diviem ģeogrāfiskiem nosaukumiem, kuri tiek izmantoti abās līgumslēdzējās valstīs, gan arī tad, ja tie attiecas uz ģeogrāfisko nosaukumu vienā līgumslēdzējā valstī, bet homonīms nosaukums attiecas uz vīnogulāju šķirni, kas tiek tradicionāli kultivēta citā līgumslēdzējā valstī), vai Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, kurā ietverts LTIĪT [..], kas stājās spēkā 1996. gada 1. janvārī, [1.C pielikuma II sadaļas 3. nodaļas] 22.–24. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka abi šie nosaukumi arī turpmāk var tikt izmantoti ar nosacījumu, ka attiecīgie ražotāji tos iepriekš izmantoja vai nu labticīgi, vai vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa (LTIĪT 24. panta 4. punkts) un katrs nosaukums tik skaidri norāda vīna izcelsmes valsti, reģionu vai arī vietu, ka patērētājs nevar kļūdīties?
- 7) Vai tiesības uz īpašumu, kas noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas [..] Pirmā protokola 1. pantā un pārņemtas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas proklamēta 2000. gada 7. [decembrī] Nicā, 17. pantā, ietver arī intelektuālā īpašuma tiesības uz vīnu izcelsmes nosaukumiem un to izmantošanu un, attiecīgi, vai šā intelektuālā īpašuma aizsardzība aizliedz piemērot noteikumus, kas ietverti sarakstē, kas ir EK un Ungārijas līguma par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību [..] pielikumā, bet nav ietverti šā līguma pamattekstā, saskaņā ar kuriem Friuli vīnkopji nevarēs

lietot nosaukumu *Tocai friulano*, it īpaši ņemot vērā to, ka Friuli vīnkopjiem, kuru īpašums tika ekspropriēts, nekādā formā netika sniegta atlīdzība, to, ka nepastāvēja sabiedrības intereses, kas attaisnotu ekspropriāciju, kā arī to, ka netika ievērots samērīguma princips?

8) Ja tiek atzīts, ka Kapienas noteikumi, kas ietverti EK un Ungārijas Republikas līgumā par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību [..] un/vai tā pielikumā esošajā sarakstē, ir nelikumīgi tādā apmērā, kā aprakstīts iepriekšējos jautājumos, vai ir jāuzskata, ka [..] Regulas [..] Nr. 753/2002 tiesību normas, saskaņā ar kurām nosaukuma *Tocai friulano* izmantošana ir jāizbeidz pēc 2007. gada 31. marta (19. panta 2. punkts), nav spēkā vai vismaz nav piemērojamas?"

59 Ar 2005. gada 11. marta pieteikumu, kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 15. martā, Reģions un ERSÀ lūdza Tiesu atļaut visiem šās lietas dalībniekiem iesniegt apsvērumus par noteiktiem jaunatklātiem faktiem, pirms Tiesa taisīs spriedumu. Šie jaunatklātie fakti attiecas uz paredzamo līgumu noslēgšanu starp Kapienu un Austrāliju, un Amerikas Savienotajām Valstīm, kas atbilstoši LTIĪT 24. panta 6. punktam atļauj šo valstu ražotājiem turpināt izmantot savas valsts un trešo valstu tirgos nosaukumu *Tokay*.

60 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši Reglamenta 61. pantam Tiesa pēc savas iniciatīvas vai ģenerālvokāta ieteikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma var izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu uzsākšanu, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekami skaidri lietas apstākļi vai ka lieta ir jāizskata, ņemot vērā argumentu, ko lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. it īpaši 2002. gada 18. jūnija spriedumu lietā C-299/99 *Philips, Recueil*, I-5475. lpp., 20. punkts).

61 Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā nav atkārtoti jāuzsāk mutvārdu process, kas noslēdzies 2004. gada 16. decembrī, jo tās rīcībā ir visi fakti, kas vajadzīgi, lai atbildētu uz pamata prāvā uzdotajiem jautājumiem.

62 Tādējādi ir jānoraida Reģiona un *ERSA* pieteikums.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

63 Savā pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai EK un Ungārijas asociācijas līgums bija piemērots juridisks pamats Lēmuma 93/724 pieņemšanai, ar kuru Komisija noslēdza EK un Ungārijas līgumu par vīniem.

64 Šis jautājums balstās uz pieņēmumu, ka juridiskais pamats, ar kuru Kopienai piešķirtas pilnvaras noslēgt EK un Ungārijas līgumu par vīniem, ir EK un Ungārijas asociācijas līgums. Šķiet, ka šis pieņēmums ir radies tādēļ, ka EK un Ungārijas līguma par vīniem pirmajā atsaucē ir norāde uz EK un Ungārijas Asociācijas līgumu.

- 65 Tomēr — kā to pareizi apgalvo Padome un Komisija — šis pieņēmums nevar tikt apstiprināts.
- 66 Atsauces uz EK un Ungārijas Asociācijas līgumu mērķis ir definēt EK un Ungārijas līgumu par vīniem tā politiskajā kontekstā. Tā nav jāuztver kā norāde uz Kopienu tiesību normām, pamatojoties uz kurām Kopiena noslēdza minēto līgumu.
- 67 Juridiskais pamats, kas Kopienai piešķir pilnvaras noslēgt EK un Ungārijas līgumu par vīniem, ir minēts Lēmuma 93/724, ar kuru šis līgums tika noslēgts un apstiprināts Kopienas vārdā, pirmajā atsaucē.
- 68 No šās atsauces skaidri izriet, ka šis juridiskais pamats ir EKL 133. pants, kas piešķir Kopienai kompetenci kopējā tirdzniecības politikā.
- 69 Jautājums par to, vai juridiskais pamats, ko tādējādi apstiprinājusi Padome, ir piemērots, ir otrā prejudiciālā jautājuma priekšmets, un tādējādi tas tiks izskatīts otrā jautājuma ietvaros.
- 70 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka EK un Ungārijas Asociācijas līgums nav uzskatāms par Lēmuma 93/724, ar kuru tika noslēgts EK un Ungārijas līgums par vīniem, juridisko pamatu.

Par otro jautājumu

- 71 Savā otrajā jautājumā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai EKL 133. pants, kas piešķir Kopienai ekskluzīvu kompetenci kopējās tirdzniecības politikas jomā, ir piemērots juridiskais pamats tam, lai Kopiena viena noslēgtu EK un Ungārijas līgumu par vīniem, ņemot vērā to, ka šis līgums ietver noteikumus par ģeogrāfisko nosaukumu aizsardzību, kas attiecas uz rūpnieciskā un komerciālā īpašuma jomu.
- 72 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Kopienas akta juridiskā pamata izvēle ir jāpamato ar objektīviem faktoriem, kas ir pakļauti tiesas kontrolei, ieskaitot tostarp akta mērķi un saturu (skat. it īpaši 2002. gada 19. septembra spriedumu lietā C-336/00 *Huber, Recueil*, I-7699. lpp., 30. punkts).
- 73 No Lēmuma 93/724 pirmās atsauces izriet, ka Padome ir īpaši apstiprinājusi EKL 133. pantu kā juridisko pamatu EK un Ungārijas līguma par vīniem noslēgšanai.
- 74 Turklāt no šā lēmuma trešā apsvēruma izriet — tā kā minētā līguma noteikumi bija tieši saistīti ar pasākumiem, kas ietilpst kopējā tirdzniecības un lauksaimniecības politikā, šajā gadījumā — Kopienas vīna nozares tiesiskajā regulējumā, Padome uzskatīja, ka bija jānoslēdz līgums Kopienas līmenī.
- 75 Saskaņā ar Tiesas judikatūru Kopienas akts ietilpst ekskluzīvajā kompetencē kopīgās tirdzniecības politikas jomā, kas paredzēta EKL 133. pantā, tikai tad, ja tas attiecas uz

starptautisko tirdzniecību tajā ziņā, ka šis akts jo īpaši domāts, lai veicinātu, atvieglotu vai reglamentētu tirdzniecību, un ja tas tieši un tūlītēji ietekmē attiecīgo preču tirdzniecību (skat. 1994. gada 15. novembra atzinumu 1/94, *Recueil*, I-5267. lpp., 57. punkts; 2001. gada 6. decembra atzinumu 2/00, *Recueil*, I-9713. lpp., 40. punkts, un 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-281/01 Komisija/Padome, *Recueil*, I-12049. lpp., 40. un 41. punkts).

- 76 Jo īpaši šajā gadījumā rodas jautājums — vai EK un Ungārijas līgums par vīniem ietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē kopīgās tirdzniecības politikas jomā vai arī šis līgums ir daļa no intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības — jomas, kurā Kopienai un dalībvalstīm ir kopīga kompetence, kā to apgalvo Reģions un ERSÀ, kā arī Itālijas valdība.
- 77 Šajā ziņā ir jāatgādina Kopienas tiesiskais regulējums, kas bija spēkā *ratione temporis* EK un Ungārijas līguma par vīniem noslēgšanas laikā, proti, VTKO.
- 78 Regulas Nr. 822/87 63. pantā paredzēts, ka importētie vīni, kas paredzēti tiešam cilvēku patēriņam un aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību, var tikt tirgoti Kopienā, ja tas ir savstarpēji, tie tiek kontrolēti un aizsargāti attiecībā uz kvalitatīvajiem vīniem, un šī tiesību norma tiek īstenota ar līgumiem ar ieinteresētajām trešajām valstīm, kas ir jāapspriež un jānoslēdz atbilstoši procedūrai, kura ir paredzēta Līguma 133. pantā.
- 79 EK un Ungārijas līgums par vīniem acīmredzami ir uzskatāms par nolīgumu, kas paredzēts Regulas Nr. 822/87 63. pantā.

80 Šādu nolīgumu galvenais mērķis ir veicināt tirdzniecību starp līgumslēdzējām pusēm, savstarpēji atvieglojot attiecīgo trešo valstu vīnu laišanu tirgū un nodrošinot tādu pašu aizsardzības līmeni šiem vīniem kā tas, kas paredzēts kvalitatīvajiem vīniem, kas ražoti Kopienā, no vienas puses, un vīnu, kas ražoti Kopienā, laišanu šo trešo valstu tirgū, no otras puses.

81 Šie nolīgumi it īpaši nodrošina savstarpēju aizsardzību noteiktām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas minēts uz etiķetēm, ko lieto, lai attiecīgos vīnus laistu Kopienas un trešo valstu tirgos. Tādējādi runa ir par instrumentu, kas tieši ietekmē vīnu tirdzniecību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Padome, 40. punkts).

82 Ņemot vērā šos faktus, ir jāsecina, ka šādi nolīgumi atbilst kritērijiem, kas saskaņā ar judikatūru, kas atgādināta šā sprieduma 75. punktā, ir jāizpilda, lai Kopienas akts ietilptu ekskluzīvajā kompetencē kopīgās tirdzniecības politikas jomā, kas paredzēta EKL 133. pantā.

83 No tā izriet, ka uz otro jautājumu ir jāatbild — EKL 133. pants, kas ir norādīts Lēmuma 93/724 preambulā, ir uzskatāms par atbilstošu juridisko pamatu tam, lai Kopiena viena noslēgtu EK un Ungārijas līgumu par vīniem.

Par trešo jautājumu

84 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā — ja EK un Ungārijas līgums par vīniem kopumā ir uzskatāms par likumīgu un piemērojamu, vai

aizliegums lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā pēc 2007. gada 31. marta, kas izriet no sarakstes par *Tocai*, nav spēkā un nav piemērojams, jo tas neatbilst homonīmu lietošanas noteikumiem, kas paredzēti minētā līguma 4. panta 5. punktā.

- 85 Šis jautājums ir jāsaprot saistībā ar Reģiona un ERSÀ argumentāciju, saskaņā ar kuru pastāv pretruna starp homonīmu nosaukumu noteikumiem, kas paredzēti EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 5. punktā, un aizliegumu, kas izriet no sarakstes par *Tocai*, — lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā vārdu savienojumos *Tocai friulano* vai *Tocai italico*, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Itālijas kvalitatīvos vīnus pēc 2007. gada 31. marta.
- 86 Šī pretruna rodas tādēļ, ka sarakstē par *Tocai* prioritāte tika dota ungāru nosaukumam *Tokaj*, nevis itāļu homonīmam *Tocai*, kaut arī homonīmo nosaukumu noteikumi, kas paredzēti 4. panta 5. punktā EK un Ungārijas līgumā par vīniem, kas ir pamatnolīgums, no kura tāds tiesību akts kā tam pievienotā sarakste par *Tocai* nevar atkāpties, balstās uz noteikumu, kas nodrošina abu apzīmējumu pastāvēšanu, ar nosacījumu, ka tos nevar sajaukt.
- 87 Šajā ziņā ir jānorāda, ka šāda pretruna var pastāvēt vienīgi tad, ja nosaukumi, kuri tiek uzskatīti par homonīmiem EK un Ungārijas līguma 4. panta 5. punkta izpratnē, ir uzskatāmi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ko aizsargā atbilstoši minētajam līgumam.
- 88 No šā līguma 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka attiecībā uz Kopienā ražotajiem vīniem ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, ko aizsargā atbilstoši minētajam līgumam, ir uzskaitītas tā pielikuma A daļā ar nosaukumu "Eiropas Kopienā ražotie vīni".

- 89 Tomēr atšķirībā no ungāru nosaukuma *Tokaj*, kas atrodas minētā pielikuma B daļā, kurā ir minētas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas attiecas uz vīniem, kas ražoti Ungārijas Republikā, un kas ir aizsargātas atbilstoši EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 1. punkta b) apakšpunktam, vārdu savienojumi *Tocai friulano* un *Tocai italico* nav ietverti šā pielikuma A daļā, kura ir veltīta Kopienā ražotajiem vīniem.
- 90 Turklāt jebkurā gadījumā šie nosaukumi nav uzskatāmi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm EK un Ungārijas līguma par vīniem izpratnē.
- 91 Atbilstoši minētā līguma 2. panta 2. punktam ar “ģeogrāfiskās izcelsmes norādi” saprot “jebkuru norādi, ieskaitot “izcelsmes vietas nosaukumu”, kas ir atzīta līgumslēdzējas puses likumos un noteikumos, lai aprakstītu un noformētu vīnu, kas ražots tās teritorijā vai šās teritorijas reģionā, vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi”.
- 92 Tomēr attiecībā uz Kopienā spēkā esošo tiesisko regulējumu dienā, kad tika noslēgts EK un Ungārijas līgums par vīniem, nosaukumi *Tocai friulano* un *Tocai italico* nebija uzskatāmi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, bet gan par vīnogulāja vai vīnogu šķirnes nosaukumiem, ko Itālijā atzīst par izmantojamiem noteiktu kvalitatīvo vīnu ražošanai šās dalībvalsts teritorijā.
- 93 Netiek apstrīdēts, ka vārdu savienojums *Tocai friulano* Regulas Nr. 3800/81 pielikuma I nodaļā tika lietots vīnogulāja šķirnes nozīmē, kura tiek rekomendēta, pat atļauta noteiktās Itālijas provincēs, kā arī Regulas Nr. 3201/90 III pielikuma 5. punktā — kā vīnogulāja šķirnes *Tocai italico* sinonīms, kuru var izmantot, lai aprakstītu noteiktu Itālijas kvalitatīvo vīnu.

- 94 Turpretī ungāru vīni ar nosaukumu *Tokaj* vai *Tokaji* tika norādīti Regulas Nr. 3201/90 II pielikuma 11. nodaļas 5. punktā ar virsrakstu “Importēto vīnu, [...] kas ir aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību, saraksts”.
- 95 Reģions un *ERSA*, kā arī Itālijas valdība apgalvo, ka atbilstoši Kopienas tiesiskajam regulējumam ir vienmēr bijis paredzēts, ka Itālijā noteiktu Itālijas kvalitatīvo vīnu aprakstam un noformējumam izmanto attiecīgās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, tādas kā *Collio goriziano*, *Collio*, *Isonzo del Friuli* un *Isonzo*, apvienojot tās ar vīnogulāja šķirnes, no kuras attiecīgi ražots vīns, nosaukumu *Tocai friulano* vai tā sinonīmu *Tocai italico*, ievērojot noteiktus specifikācijās ietvertus nosacījumus.
- 96 Tomēr ne no viena pierādījuma, kas iesniegti Tiesai, neizriet, ka šās dalībvalsts izvēles — atļaut šādu kombināciju — rezultātā etiķetē norādītais teksts, kas izriet no šādas kombinācijas, ir uzskatāms par ģeogrāfiskās izcelsmes norādi — tā, ka vārdu savienojumi *Tocai friulano* un *Tocai italico*, kas veido tā daļu, vairs neapraksta vīnogulāja šķirni, bet gan ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.
- 97 Turpretī no atsaucēs uz vārdu savienojumiem *Tocai friulano* un *Tocai italico* Regulas Nr. 753/2002 II pielikumā izriet, ka pat Kopienas tiesiskajā regulējumā, kas bija piemērojams pamata prāvas tiesvedības laikā, šie vārdu savienojumi joprojām attiecās uz vīnogulāju šķirnēm, kas atbilstoši šās regulas 19. panta 2. punkta b) apakšpunktam un 19. panta 3. punktam varēja tikt izmantotas uz attiecīgo Itālijas kvalitatīvo vīnu etiķetēm. Līdz ar to tas nav vīnogulāja šķirnes nosaukums vai viens no tā sinonīmiem, kas ietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, minētās regulas 19. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

- 98 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka aizliegums lietot Itālijā nosaukumu *Tocai* pēc 2007. gada 31. marta, kas izriet no sarakstes par *Tocai*, nav pretrunā homonīmu nosaukumu noteikumiem, kas paredzēti EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 5. punktā.

Par ceturto jautājumu

- 99 Ar savu ceturto jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Kopējā deklarācija par homonīmiem, kuras pirmajā daļā ir noteikts, ka attiecībā uz EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 5. punkta a) apakšpunktu līgumslēdzējas puses ir atzinušas — sarunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kad attiecīgās tiesību normas varētu piemērot, ir uzskatāma par acīmredzami nepatiesu faktu atspoguļojumu, kā rezultātā atbilstoši Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 48. pantam minētais līgums nav spēkā, ciktāl tas aizliedz izmantot nosaukumu *Tocai* Itālijā pēc 2007. gada 31. marta.

- 100 Šis jautājums ir jāizskata saistībā ar Reģiona un *ERSA* argumentāciju, saskaņā ar kuru, ņemot vērā visus faktus, nevar pieļaut šaubas par Kopējās deklarācijas par homonīmiem kļūdaino raksturu, jo Koptiena un Ungārijas Republika nevarēja ignorēt to, ka pastāv homonimitāte starp nosaukumiem *Tocai*, kas tiek izmantots itāļu sausajiem vīniem, un *Tokaj*, kas tiek izmantots ungāru deserta vīniem.

- 101 Tomēr, kā tas arī izriet no šā sprieduma 88.–97. punkta, itāļu nosaukums *Tocai friulano* un tā sinonīms *Tocai italico* nav uzskatāmi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas tiek aizsargātas EK un Ungārijas līguma par vīniem izpratnē — tā, ka

minētā līguma 4. panta 5. punkta a) apakšpunkta noteikumi par homonīmiem nav piemērojami, lai atrisinātu iespējamās homonimitātes vai identitātes gadījumu starp šo nosaukumu un ungāru nosaukumu *Tokaj*, kas, kā tas jau ir atzīts šā sprieduma 89. punktā, ir uzskatāms par ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ko aizsargā atbilstoši tam pašam līgumam.

- 102 Līdz ar to uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Kopējā deklarācija par homonīmiem, kuras pirmajā daļā ir noteikts, ka attiecībā uz EK un Ungārijas līguma par vīniem 4. panta 5. punkta a) apakšpunktu līgumslēdzējas puses ir atzinušas — sarunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kad attiecīgās tiesību normas varētu tikt piemērotas, nav uzskatāma par acīmredzami nepatiesu faktu atspoguļojumu.

Par sesto jautājumu

- 103 Ar savu sesto jautājumu, kas ir jāizskata pirms piektā jautājuma, iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai LTIĪT 22.–24. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, pastāvot homonimitātei starp ģeogrāfiskajiem nosaukumiem vai starp ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un nosaukumu, kurā ietverts vīnogulāja šķirnes nosaukums, katrs no nosaukumiem arī turpmāk var tikt izmantots ar nosacījumu, ka attiecīgie ražotāji to iepriekš izmantoja vai nu labticīgi, vai vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa un ka tas skaidri norāda valsti, reģionu vai vietu, kurā tika ražoti aizsargājамie vīni — tā, ka patērētāji nevar kļūdoties.
- 104 Reģions un ERSA, kā arī Itālijas valdība apgalvo, ka LTIĪT 22.–24. pants uzliek Kopienai kā PTO dalībniecei pienākumu aizsargāt katru homonīmo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ieskaitot gadījumu, kad homonimitāte pastāv starp ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un vīnogulāju šķirnes nosaukumu, un ka tā rezultātā šie panti aizliedz atcelt aizsardzību nosaukumam *Tocai friulano*.

- 105 Šim argumentam nevar piekrist, ņemot vērā LTIĪT pantu atbilstošo noteikumu tekstu.
- 106 Pirmkārt, LTIĪT 23. panta 3. punktā ir it īpaši noteikts, ka, ja pastāv homonimitāte vīnu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu starpā, aizsardzība ir jāpiešķir katrai norādei un ka katram PTO dalībniekam ir praktiski jānosaka, kādos nosacījumos attiecīgās homonīmās norādes tiks atšķirtas, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt objektīvu attieksmi pret ražotājiem un to, lai patērētāji nevar kļūdīties.
- 107 Atbilstoši LTIĪT 22. panta 1. punktam ar “ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” tiek saprastas norādes, kas identificē preču izcelsmi vienas no PTO dalībniecēm teritorijā vai šīs teritorijas reģionā vai vietā, ja preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas noteiktas īpašības var tikt būtiski saistītas ar šo ģeogrāfisko izcelsmi.
- 108 Tomēr, kā jau tika atzīts šā sprieduma 88.–97. punktā, atšķirībā no Ungārijas nosaukuma *Tokaj*, itāļu nosaukumi *Tocai friulano* un *Tocai italico* atbilst vīnogulāja šķirnes nosaukumiem, bet nav uzskatāmi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm EK un Ungārijas līguma par vīniem izpratnē. Ņemot vērā to, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norādes jēdziens, kas ir definēts šajā līgumā, pēc būtības ir tāds pats kā LTIĪT 22. panta 1. punktā noteiktais, uz LTIĪT attiecas tie paši secinājumi.
- 109 Līdz ar to LTIĪT 23. panta 3. punkts nav piemērojams pamata prāvā, jo tas neattiecas uz homonimitāti starp divām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

- 110 Otrkārt, LTIĪT 24. panta 4. punktā paredzēts, ka neviena tiesību norma šā līguma 3. sadaļā neuzliek PTO dalībniekam pienākumu novērst citas līgumslēdzējas valsts īpašu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu ilgstošu un līdzīgu lietošanu, identificējot vīnus vai spirtotos dzērienus, saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, ko sniedz tās pilsoņi vai pastāvīgie iedzīvotāji, kuri ir ilgstoši lietojuši šo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi identiskām vai līdzīgām precēm vai pakalpojumiem šīs dalībvalsts teritorijā vai nu vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa, vai arī labticīgi pirms šā datuma.
- 111 No šās tiesību normas skaidri izriet, ka, kaut arī Kopienai nav jāaizliedz ilgstoša un līdzīga citas PTO dalībnieces īpašas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes lietošana, lai dalībvalsts pilsoņi vai pastāvīgie iedzīvotāji LTIĪT 24. panta 4. punkta izpratnē identificētu vīnus vai spirtotos dzērienus, minētā tiesību norma neaizliedz piemērot šādu aizliegumu.
- 112 Citiem vārdiem sakot, minētais 24. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pie tajā noteiktajiem nosacījumiem tas piešķir tiesības, nevis uzliek pienākumu piešķirt aizsardzību katram homonīmajam nosaukumam.
- 113 Treškārt, attiecībā uz LTIĪT 24. panta 6. punktu — šī tiesību norma atļauj tostarp Kopienai kā PTO dalībniecei piemērot minētā līguma tiesību normas attiecībā uz jebkuras PTO dalībnieces ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vīna nozares produktiem, kuriem attiecīgā norāde ir identiska ar parasto vīnogu šķirnes nosaukumu, kas pastāv dalībvalsts teritorijā dienā, kad stājās spēkā PTO līgums.

- 114 Tādējādi arī šī tiesību norma piešķir tiesības un nevis uzliek pienākumu Kopienai piešķirt aizsardzību Kopienu vīnogu vai vīnogulāju šķirnei, it īpaši ja tā ir homonīma ar trešā valstī ražotā vīna ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.
- 115 Šādos apstākļos uz sesto jautājumu ir jāatbild, ka LTIĪT 22.–24. pants ir jāinterpretē tā, ka gadījumā, kāds ir pamata prāvā, kas ir saistīts ar homonīmitāti starp trešās valsts ģeogrāfisko norādi un nosaukumu, kurā ietverts vīnogulāja šķirnes nosaukums, kas lietots, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Kopienu vīnus, kuri no tām ražoti, šīs tiesību normas nenosaka to, ka turpmāk ir jābūt iespējamam šo nosaukumu lietot, neskatoties uz divdaļīgu nosacījumu, ka attiecīgie ražotāji to iepriekš ir lietojuši vai nu labticīgi, vai vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa un ka tajā ir skaidri jānorāda valsts, reģions vai vieta, kurā tika ražoti aizsargājamie vīni, — tā, lai patērētāji nevar kļūdīties.
- 116 Ņemot vērā šo atbildi, vairs nav jāatbild uz piekto jautājumu, jo tas tika uzdots, pieņemot to, ka EK un Ungārijas līgums par vīniem, ciktāl tas aizliedz nosaukuma *Tocai* lietošanu noteiktu Itālijas kvalitatīvo vīnu aprakstam un noformējumam pēc pārejas perioda, kas beidzas 2007. gada 31. martā, neatbilst LTIĪT 22.–24. panta noteikumiem, tā kā tie nosaka, ka homonīmitātes gadījumā katru nosaukumu var lietot turpmāk.
- 117 No atbildes uz sesto jautājumu izriet, ka šis pieņēmums, kas saistīts ar homonīmitāti starp trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un nosaukumu, kurā ietverts vīnogulāja šķirnes nosaukums, kas tiek lietots, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Kopienu vīnus, netika apstiprināts pamata prāvā.

Par septīto jautājumu

- 118 Ar savu septīto jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai tiesības uz īpašumu, ko paredz ECPAK Pirmā protokola 1. pants un pārņem Pamattiesību hartas 17. pants, attiecas arī uz intelektuālo īpašumu uz viņu izcelsmes apzīmējumiem un šo tiesību izmantošanu un — apstiprinošas atbildes gadījumā — vai intelektuālā īpašuma aizsardzība aizliedz to, ka Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomā reģiona attiecīgajiem uzņēmējiem ir liegta iespēja lietot nosaukumu *Tocai* vārdu savienojumos *Tocai friulano* vai *Tocai italico*, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Itālijas kvalitatīvos vīnus pēc pārejas perioda, kas beidzas 2007. gada 31. martā, kā tas izriet no sarakstes par *Tocai*, kas ir EK un Ungārijas līguma par vīniem pielikumā, bet nav minēts pašā līgumā, it īpaši ņemot vērā to, ka Friuli vīnkopjiem, kuru īpašums ekspropriēts, netika piešķirta nekāda kompensācija, ka nepastāv sabiedrības intereses, kas pamatotu šo ekspropriāciju, un to, ka netika ievērots samērīguma princips.
- 119 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības uz īpašumu ir viens no Kopienu tiesību vispārīgajiem principiem. Šis princips tomēr nav absolūts, bet ir jāapskata saistībā ar tā funkciju sabiedrībā. Tā rezultātā tiesību uz īpašumu izmantošanai var tikt piemēroti ierobežojumi ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst Kopienas vispārējo interešu mērķim un attiecībā uz vēlamo mērķi nav uzskatāmi par nesamērīgu un nepieņemamu traucējumu, kas apdraud tādējādi garantēto tiesību pašu būtību (šajā sakarā skat. it īpaši 1994. gada 13. decembra spriedumu lietā C-306/93 *SMW Winzersekt, Recueil*, I-5555. lpp., 22. punkts, un 2004. gada 15. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-37/02 un C-38/02 *Di Lenardo un Dilexport, Krājums*, I-6911. lpp., 82. punkts un tajā minētā judikatūru).
- 120 Lai noteiktu pamattiesību uz īpašumu, kas ir Kopienu tiesību vispārīgs princips, piemērojamību, ir tostarp jāņem vērā ECPAK Pirmā protokola 1. pants, kas ir veltīts šīm tiesībām.

- 121 Tādējādi ir jāizvērtē, vai aizliegums, kas izriet no sarakstes par *Tocai*, — lietot nosaukumu *Tocai*, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Itālijas kvalitatīvos vīnus, sākot ar 2007. gada 1. aprīli, — ir jāuzskata par nesamērīgu un nepieņemamu traucējumu, kas apdraud attiecīgo uzņēmēju pamattiesību uz īpašumu pašu būtību.
- 122 Šis aizliegums, ciktāl tas neizslēdz visas attiecīgo itāļu vīnu saprātīgās tirdzniecības metodes, nav uzskatāms par īpašuma atņemšanu ECPAK Pirmā protokola 1. panta pirmās daļas izpratnē.
- 123 Tātad tas vien, ka Friuli vīnkopjiem, kuru īpašums tika atņemts, nepiešķir kompensāciju, uz ko atsaucas iesniedzējtiesa, nav uzskatāms par apstākli, kas pierāda neatbilstību starp attiecīgo aizliegumu pamata prāvā un tiesībām uz īpašumu.
- 124 Turklāt, kaut arī nav vajadzīgs nospiest, vai minētais pasākums — kā īpašuma izmantošanas kontroles pasākums — ir uzskatāms par iejaukšanos tiesībās uz īpašumu, uz ko varētu attiekties ECPAK Pirmā protokola 1. panta otrā daļa, un līdz ar to ierobežo pamattiesības uz īpašumu, ir tomēr jāatzīst — šo tiesību ierobežojumu var attaisnot, ja tas tiek apstiprināts.
- 125 No Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka, lai to attaisnotu, īpašuma izmantošanas kontroles pasākumam ir jāatbilst likumības principam un tā mērķim ir jābūt legītimam un sasniedzamam ar līdzekļiem, kas ir saprātīgi samērīgi ar šo mērķi (skat. it īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002. gada 21. maija spriedumu lietā *Jokela* pret Somiju, *Recueil des arrêts et décisions* 2002-IV, 48. punkts).

- 126 Vispirms, attiecībā uz attiecīgā aizliedzošā pasākuma pamata prāvā likumību — netiek apstrīdēts, ka sarakste par *Tocai*, kas ir EK un Ungārijas līguma par vīniem pielikumā, skaidri paredz šo aizliegumu un ka ar Lēmumu 93/724 šis tiesību akts tika apstiprināts Kopienas vārdā. Tādējādi runa ir par pasākumu, ko paredz likumīgi, kā norādīts šā sprieduma 77.–81. punktā, minētā līguma noslēgšanas laikā spēkā esošās VTKO ietvaros pieņemta tiesību norma.
- 127 Attiecībā uz vispārīgo interešu mērķi, ko cenšas sasniegt ar šo pasākumu pamata prāvā, — šā sprieduma 80. un 81. punktā ir jau atzīmēts, ka EK un Ungārijas līgums par vīniem, kura daļu veido šis pasākums, ir paredzēts politikas ieviešanai VTKO ietvaros, kura galvenais mērķis ir veicināt tirdzniecību starp līgumslēdzējām pusēm, savstarpēji atbalstot trešās valstīs ražoto vīnu, kuri aprakstīti un noformēti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu palīdzību, tirdzniecību, nodrošinot šiem vīniem tādu pašu aizsardzības līmeni kā Kopienā ražotajiem kvalitatīvajiem vīniem paredzēto, no vienas puses, un Kopienā ražotā vīna tirdzniecību trešās valstīs, no otras puses.
- 128 No Regulas Nr. 2392/89 preambulas trešā un piektā apsvēruma izriet, ka Kopienas tiesiskā regulējuma vīnu aprakstu un noformējumu jomā mērķis ir līdzsvarot vajadzību sniegt gala patērētājam skaidru un precīzu informāciju par attiecīgajām precēm ar vajadzību aizsargāt ražotājus tās teritorijā pret konkurences deformēšanu.
- 129 Mērķis, ko vēlas sasniegt ar pamata prāvā apstrīdēto pasākumu, ir likumīgs vispārējo interešu mērķis (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SMW Winzersekt*, 25. punkts).

- 130 Visbeidzot, ir jāizvērtē, vai minētais pasākums ir samērīgs ar vispārējo interešu mērķi, ko ar to vēlas sasniegt.
- 131 Lietā par Kopienu pasākumu, kas veikts VTKO ietvaros, ar ko pēc piecu gadu pārejas perioda beigām aizliedza izmantot vārdu savienojumu *méthode champenoise* vīniem, kuriem nav tiesības izmantot reģistrēto nosaukumu *champagne*, Tiesa atgādināja, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Kopienu likumdevējam ir plašas rīcības brīvība kopējās lauksaimniecības politikas jautājumos, kas atbilst politiskajai atbildībai, ko tai uzliek EK līguma 34. un 37. pants, un ka tajā jomā veiktā pasākuma likumību var ietekmēt vien tas, ka pasākums ir acīmredzami nepiemērots attiecībā uz mērķi, ko kompetentā iestāde vēlas sasniegt (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SMW Winzersekt*, 21. punkts).
- 132 Šajā sakarā ir svarīgi atzīmēt, ka pēc pārejas perioda beigām attiecīgos Itālijas kvalitatīvos vīnus arī turpmāk var ražot no vīnogulāja šķirnes *Tocai friulano* un tirgot ar to attiecīgajiem ģeogrāfiskajiem nosaukumiem, tomēr nepievienojot tās vīnogulāja šķirnes nosaukumu, no kuras tie tiek ražoti.
- 133 Šajā gadījumā pamata prāvā apstrīdētā pasākuma samērīgais raksturs nevar tikt apstrīdēts, jo, pirmkārt, sarakstē par *Tocai* tika paredzēts trīspadsmit gadu pārejas periods, un, otrkārt, kā arī Komisija to paziņoja tiesas sēdē, ir pieejami alternatīvi vārdu savienojumi, lai aizvietotu nosaukumu *Tocai friulano* un tā sinonīmu *Tocai italico*, proti, tostarp *Trebbianello* un *Sauvignonasse*.

- 134 Šādos apstākļos uz septīto jautājumu ir jāatbild, ka īpašuma tiesības neaizliedz to, ka Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomā reģiona attiecīgajiem uzņēmējiem aizliegts izmantot nosaukumu *Tocai* vārdu savienojumos *Tocai friulano* vai *Tocai italico*, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Itālijas kvalitatīvos vīnus pēc pārejas perioda, kas beidzas 2007. gada 31. martā, kas izriet no sarakstes par *Tocai*, kas ir EK un Ungārijas līguma pielikumā, bet nav minēts pašā līgumā.

Par astoto jautājumu

- 135 Ar savu astoto jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā — ja tiek atzīts, ka EK un Ungārijas līgums par vīniem un/vai sarakste par *Tocai* ir nelikumīga tādā apmērā, kā aprakstīts iepriekšējos jautājumos, vai Regulas Nr. 753/2002 19. panta 2. punkta noteikumi, kas aizliedz nosaukuma *Tocai friulano* lietošanu pēc 2007. gada 31. marta, nav spēkā vai vismaz nav piemērojami.
- 136 Tā kā šis jautājums ir uzdots tikai gadījumā, ja, izvērtējot pirmos septiņus jautājumus, tiktu atzīts, ka EK un Ungārijas līgums par vīniem un/vai sarakste par *Tocai* ir nelikumīga tādā apmērā, kā aprakstīts iepriekšējos jautājumos, bet no atbildēm, kas sniegtas uz šiem jautājumiem šajā spriedumā, izriet, ka tā tas nav, uz šo jautājumu nav jāatbild.
- 137 Turklāt ir jāatgādina, ka principā iesniedzējtiesai pašai ir jānosaka prejudiciālo jautājumu apmērs, ko tā uzskata par nepieciešamu uzdot Tiesai.

- 138 No tā izriet — kā arī to Komisija pareizi atzīmēja tiesas sēdes laikā, ka noteikti jautājumi, ko Rēģions un *ERSA*, kā arī Itālijas valdība tostarp izvirzīja tiesas sēdē attiecībā uz astoto prejudiciālo jautājumu, proti, vai EK un Ungārijas līguma par vīniem spēkā esamību var ietekmēt pienākuma sniegt pamatojumu iespējamais pārkāpums, vai pat samērīguma principa un vienlīdzīgas attieksmes principa, kam ir veltīts EKL 34. panta 2. punkts, pārkāpums, nevar tikt izvērtēti Tiesā, jo tie skaidri pārsniedz astotā jautājuma apmēru, kā to formulējusi iesniedzējtiesa.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 139 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

- 1) **Eiropas Līgums par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, nav uzskatāms par Padomes 1993. gada 23. novembra Lēmuma 93/724/EK par līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli juridisko pamatu;**

- 2) EKL 133. pants, kas ir norādīts Lēmuma 93/724 preambulā, ir uzskatāms par atbilstošu juridisko pamatu tam, lai Kopiena viena noslēgtu Līgumu starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli;

- 3) aizliegums lietot Itālijā nosaukumu *Tocai* pēc 2007. gada 31. marta, kas izriet no sarakstes par 4. pantu Līgumā starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, nav pretrunā homonīmu nosaukumu noteikumiem, kas paredzēti tā paša līguma 4. panta 5. punktā;

- 4) Kopējā deklarācija par homonīmiem, kas attiecas uz Līguma starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli 4. panta 5. punktu, tās pirmajā daļā nosakot, ka attiecībā uz tā paša līguma 4. panta 5. punkta a) apakšpunktu līgumslēdzējas puses ir atzinušas — sarunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kad attiecīgās tiesību normas varētu tikt piemērotas, nav uzskatāma par acīmredzami nepatiesu faktu atspoguļojumu;

- 5) 22.–24. pants Līgumā par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām, kas ir Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu 1.C pielikums, kas tika apstiprināts Eiropas Kopienas vārdā attiecībā uz tās kompetencē ietilpstošajiem jautājumiem ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK, ir jāinterpretē tā, ka gadījumā, kāds ir pamata prāvā, kas ir saistīts ar homonimitāti starp trešās valsts ģeogrāfisko norādi un nosaukumu, kurā ietverts vīnogulāja šķirnes nosaukums, kas

lietots, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Kopienu vīnus, kuri no tām ražoti, šīs tiesību normas nenosaka to, ka arī turpmāk ir jābūt iespējamam šo nosaukumu lietot, neskatoties uz divdaļīgu nosacījumu, ka attiecīgie ražotāji to iepriekš ir lietojuši vai nu labticīgi, vai vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa un ka tajā ir skaidri jānorāda valsts, reģions vai vieta, kurā tika ražoti aizsargājamie vīni — tā, lai patērētāji nevarētu kļūdīties;

- 6) īpašuma tiesības neaizliedz to, ka Friuli-Venēcijas Džūlijas (Itālija) autonomā reģiona attiecīgajiem uzņēmējiem aizliegts izmantot nosaukumu *Tocai* vārdu savienojumos *Tocai friulano* vai *Tocai italico*, lai aprakstītu un noformētu noteiktus Itālijas kvalitatīvos vīnus, kas ražoti īpašos reģionos, pēc pārejas perioda, kas beidzas 2007. gada 31. martā, kas izriet no sarakstes par 4. pantu Līgumā starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, kas ir šā līguma pielikumā, bet nav minēts pašā līgumā.

[Paraksti]